

مستقیم و آگاهانه : مثل کلام ، لبخند ، سکوت ، فریاد

غیر مستقیم و غیر آگاهانه : مثل نحوه پوشش

درس اول نهم

زیبایی پوشیدگی

دنیای ما انسان ها، دنیای عجیبی است.

با «کلامی» شوق حرکت در وجودمان جوانه می زند و با «لبخندی» روح امید از دست رفته به زندگی ما، دمیده می شود.

گاه با «سکوتی» معنای زندگی مان تغییر می یابد و با «فریادی» روش آن.

«کلام»، «لبخند»، «سکوت» و «فریاد»، جلوه هایی آشکار از رفتارهای انسانی است که بر مسیر زندگی دیگران و چگونگی آن، اثرگذار است.

اما همیشه این گونه نیست؛ چه بسا بدون گفتار یا رفتاری، مسیر زندگی دیگران و چگونگی آن را تحت تاثیر قرار دهیم. آرامش و روان کسانی را برهم زنی، قلوب پاکی را متزلزل کنیم، به تعهد و عشق همسرانی خدشه وارد کنیم و کانون گرم خانواده هایی را متأثر سازیم و این همه در حالی باشد که از وقوع این امور بی خبر باشیم.

حسین عیسی پناه
منطقه سادات زعفران

۱) پوشش مناسب از نشانه های است. پاسخ: عفاف

۲) یکی از راه های فهمیدن میزان عفاف در افراد کدام است؟ پاسخ: میزان پوشش او

۳) خداوند هم زنان و هم مردان را به پوشیدن لباس مناسب دعوت کرده است. ص غ

شاید پرسید: واقعاً چنین چیزی ممکن است؟ این چه کاری است که این عواقب را به دنبال دارد؟ پوشش مناسب از نشانه های «عفاف» است، به گونه ای که از نوع پوشش هر کس می توان میزان توجه وی به این ارزش را دریافت. با اینکه خداوند هم زنان و هم مردان را به پوشیدن لباس مناسب دعوت کرده است، اما نسبت به پوشش زنان به دلیل بهره مندی آنان از نعمت جمال و زیبایی توجه ویژه ای دارد. با توجه به اهمیت پوشیدگی در دین، در ادامه برخی سؤالات رایج در این خصوص را مطرح و به آن پاسخ می گویم.

■ آیا در قرآن کریم درباره عفاف و پوشیدگی، دستور خاصی وجود دارد؟

خدای متعال در قرآن کریم، هم برای مردان و هم برای زنان، وظایف خاص و روشنی تعیین کرده است که عبارت اند از:

۵ (الف) وظیفه مردان است که چشم خود را کنترل کنند و از نگاه به زنان نامحرم خودداری کنند و دامان خود را از گناه نگه دارند.

(ب) زنان نیز مانند مردان وظیفه دارند که از نگاه به نامحرم خودداری کنند و دامان خود را از گناه حفظ نمایند.

(ج) استفاده از زینت و زیورآلات نباید به گونه ای باشد که توجه نامحرم را به خود جلب کند.

۵ (د) زنان باید پوشش خود را به گونه ای تنظیم کنند که علاوه بر موی سر، گریبان و گردن آنها را هم بپوشاند. در شرح و تفسیر آیات قرآن کریم، پیشوایان ما، حدود پوشش را مشخص کرده اند و ما را به رعایت عفاف دعوت کرده اند.

مثلاً امام کاظم علیه السلام در جواب برادرش که پرسید: «دیدن چه مقدار از بدن زن نامحرم جایز است؟»

فرمود: «چهره و دست تا **مج**».^۱

یکی از یاران امام صادق علیه السلام به نام فضیل بن یسار می گوید از ایشان پرسیدم: آیا ساعد زن از قسمت هایی است که باید از نامحرم پوشیده شود؟

فرمود: «بلی، آنچه زیر روسری قرار می گیرد، نباید آشکار شود. همچنین از **مج** به بالا باید پوشیده شود».^۲

۴) چرا خداوند نسبت به پوشش زنان توجه و تاکید بیشتری دارد؟ پاسخ: به دلیل زیبایی و جمال بیشتر آنان

۵) خداوند در قرآن کریم چه دستوراتی در رابطه با حجاب، برای زنان و مردان مشخص کرده است؟

۶) امام کاظم (ع) در جواب برادرش، دیدن چه مقدار از بدن زنان نامحرم را جایز دانست؟

پاسخ: چهره و دست تا **مج**

۷) فواید حجاب را با توجه به آیات قرآن ذکر کنید؟

۸) چگونگی و نوع پوشش اقوام و ملت اسلامی تا حدود زیادی تابع چه چیزی است؟

پاسخ: تابع آداب و رسوم ملت ها و اقوام

همچنین از قرآن کریم به دست می آوریم که: (این گونه پوشش سبب می شود که زن به عفاف و پاکی

شناخته شود و افراد بی بند و بار که اسیر هوی و هوس خود هستند، به خود اجازه تعرض به او را ندهند) ۷

ای پیامبر،

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ

به زنان و دخترانت و به زنان مؤمنان بگو

قُلْ لِرِزْوَانِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ

يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَائِبِهِنَّ ← اشاره به حدود و پوشش های خود را به خود نزدیک تر کنند چگونگی حجاب

این برای آنکه به [عفاف] شناخته شوند

ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ

و مورد آزار قرار نگیرند، بهتر است

← اشاره به فواید حجاب

فَلَا يُؤْذَنَ

و خداوند همواره آمرزنده و مهربان است. ۱

وَ كَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

پیام کلی آیه: اشاره به حجاب زن در اسلام

■ آیا اسلام شکل پوشش را معین کرده است؟

می دانیم که امت اسلامی از اقوام و ملل گوناگون و با آداب و رسوم مختلفی تشکیل شده است که هر کدام پوشش و لباس مخصوص خود را دارند. حتی ممکن است در کشوری، مثل کشور عزیزمان ایران، اقوام مختلفی زندگی کنند که هر کدام از آنها پوشش خاصی برای خود برگزیده باشند.

بنابراین، چگونگی و نوع پوشش، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملت ها و اقوام است. ۹ (اسلام، ضمن پذیرش این تنوع و گوناگونی، مردان را موظف کرده است، لباسی بپوشند که وقار و احترام آنان حفظ شود و با ارزش های اخلاقی جامعه هماهنگ باشد. بنابراین، پوشیدن لباسی که آنان را نزد مردم

انگشت نما کند یا وسیله جلب زنان نامحرم قرار گیرد، حرام است.) ۹

زنان نیز موظف اند که دو شرط زیر را رعایت کنند:

۱- تمام بدن خود را، به جز صورت و دست ها تا مچ، از نامحرم بیوشانند. ۱۰

۲- پوشش آنان نباید نازک، چسبان و تحریک کننده باشد. ۱۰

این وظیفه الهی، مانند هر عمل دیگری، هرچه کامل تر و دقیق تر انجام شود، نزد خدا با ارزش تر و آثار و ثمرات فردی و اجتماعی آن افزون تر است و فرد را به رشد و کمال معنوی بالاتری می رساند. از این رو، (استفاده از «چادر») که دو شرط قبل را به طور کامل دارد و سبب حفظ هرچه بیشتر کرامت و

منزلت زن می گردد و توجه مردان نامحرم را به حداقل می رساند، اولویت دارد.) ۱۰

۹) نوع پوششی که اسلام برای مردان مشخص کرده است باید چگونه باشد؟

۱۰) زنان در پوشش خود باید چه شروطی را رعایت کند؟ چرا استفاده از چادر برای زنان در اولویت قرار دارد؟

حسین عیسی پوره
منطقه ۳ (دشت زعفران)

۱۱) آیا حجاب زنان موجب سلب آزادی و کاهش حضور آنان در جامعه می‌شود؟

۱۲) حجاب چه چیزی را مشخص می‌کند؟

۱۳) دو نمونه از حضور زنان در اجتماع که در قرآن آمده است را بنویسید؟

■ آیا حجاب زنان، موجب سلب آزادی و کاهش حضور آنان در جامعه می‌شود؟

۱۱) اولاً خداوند دستور حجاب را برای زمان حضور زن در اجتماع و مواجهه وی با نامحرم قرار داده است نه برای داخل خانه) ۱۲) (حجاب چگونگی پوشش زن را هنگام حضور در اجتماع مشخص می‌کند) ۱۳) حکم نه تنها سبب کاهش حضور زنان نمی‌شود، بلکه سبب می‌شود تا حضوری مطمئن و همراه با امنیت داشته باشند و از نگاه ناهلانی که در جامعه حضور دارند، ایمن باشند. تجربه کشور ما به خوبی نشان می‌دهد که قانون حجاب نه تنها سبب کاهش حضور زنان در دانشگاه‌ها و مراکز علمی و اجتماعی نشده بلکه حضور آنان چند برابر هم شده است.

۱۱) دوم آنکه ادعای خانه نشین کردن زنان و سلب آزادی آنان با نگاه قرآن و سیره پیشوایان دین ناسازگار است) ۱۲) (قرآن کریم عفت حضرت مریم عَلَيْهَا السَّلَامُ را در معبدی که همگان، چه زن و چه مرد، به پرستش می‌آیند، می‌ستاید؛ عفت دختران حضرت شعیب عَلَيْهِمُ السَّلَامُ را در حال چوپانی و آب‌دادن به گوسفندان در جمع مردان، مثال می‌زند) ۱۳) تاریخ نیز خبر از حضور زنان مسلمان در زمان پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، در پشت جبهه‌های جنگ برای پرستاری و کمک به مجروحان می‌دهد.

پس قانون حجاب، قانونی برای سلب آزادی زنان در جامعه نیست؛ بلکه کمک می‌کند تا جامعه به جای آنکه ارزش زن را در ظاهر و قیافه وی خلاصه کند، به شخصیت، استعدادها و کرامت ذاتی وی توجه کند. این امر موجب می‌شود سلامت اخلاقی جامعه بالا رود؛ حریم و حرمت زنان حفظ شود و آرامش روانی وی افزایش یابد.

فیلم (۱)

آیا افرادی که پایبندی به رعایت حجاب ندارند، واقعاً از شادابی و نشاط بیشتری برخوردارند؟ (برای دیدن پاسخ این سؤال، فیلم کوتاهی را که در سایت گروه قرآن و معارف به آدرس <http://guran-dept.talif.sch.ir> در بخش «فیلم‌های کوتاه» بارگذاری شده است، ببینید.)

■ آیا حجاب اختصاص به ما مسلمانان دارد؟

۱۶) (ادیان الهی، که در اصل و حقیقت، یک دین هستند، همواره بر پوشش تأکید کرده‌اند و آن را لازمه دین‌داری شمرده‌اند. مطابق با آیین یهود، زنان هنگام حضور در اجتماعات، موی سر خود را می‌پوشاندند و به حجاب پایبند بودند. ۱ در آیین مسیحیت نیز پوشش اهمیت زیادی داشته است و زنان معتقد به حضرت مسیح عَلَيْهِمُ السَّلَامُ می‌کوشند مانند حضرت مریم عَلَيْهَا السَّلَامُ موی خود را بپوشانند و با حجاب وارد جامعه شوند) ۱۶) نقاشان مسیحی،

۱۴) قانون حجاب قانونی برای سلب آزادی زنان در جامعه است. ص غ

۱۵) تجربه کشور ما نشان می‌دهد که قانون حجاب، سبب حضور چند برابر زنان در دانشگاه‌ها و مراکز علمی و اجتماعی شده است. ص غ

۱۶) آیا حجاب اختصاص به ما مسلمانان دارد؟ با ذکر مثال توضیح دهید؟

۱۷) آیا بی‌حجابی زنان غرب از دین آن‌ها نشأت می‌گیرد؟

۱۸) قبل از اسلام، حجاب زنان ایرانی چگونه بود؟

۱۹) در ادیان و عموم فرهنگ‌ها، تفاوت‌ها در مورد پوشش چگونه است؟

به خصوص نقاشان قدیم‌تر، تصویر حضرت مریم علیها السلام را با پوشش و حجاب کامل می‌کشیدند. همچنین از

گذشته تا زمان حاضر، زنان راهبه و قدیس یکی از کامل‌ترین حجاب‌ها را انتخاب کرده‌اند. این امر نشان

می‌دهد که از نظر آنان، داشتن حجاب، به دین‌داری نزدیک‌تر و در پیشگاه خدا پسندیده‌تر است.

در دوران اخیر پایبندی به تعالیم دینی کمتر شده و آن

بخش از دستورات و سنت‌های حضرت موسی علیها السلام

و حضرت عیسی علیها السلام هم که باقی مانده، مورد غفلت

قرار گرفته است و به آنها عمل نمی‌شود. بنابراین،

۱۷) (خیر بی‌حجابی زنان غرب نه تنها جایگاهی در اندیشه

مسیحیت حقیقی ندارد؛ بلکه بازگشتی به سنت‌های

مشرکانه قبل از حضرت مسیح علیها السلام محسوب می‌شود) ۱۷

۱۸) (زنان ایرانی قبل از اسلام که عموماً پیرو آیین زرتشت بودند، با پوشش کامل در محل‌های عمومی رفت و آمد

می‌کردند. پوشش و حجاب زنان در ایران باستان چنان برجسته بود که حتی برخی از مورخان غربی بر این باورند

که می‌توان ایران باستان را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست) ۱۸ در ادیان دیگر و عموم فرهنگ‌ها،

پوشش زنان به صورت یک اصل پسندیده مطرح بوده و کمتر قوم و ملتی است که زنان آن پوشش مناسبی نداشته

باشند) (تفاوت‌ها مربوط به چگونگی و حدود آن بوده است) ۱۹

۲۰) از دیدگاه مورخان، منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان چیست؟ و تفاوت موجود میان حجاب پیروان صادق

ادیان الهی، ریشه در کدام مطلب دارد؟

پاسخ: پوشش و حجاب زنان در ایران باستان - چگونگی و حدود پوشش (سراسری ۹۸ رشته انسانی)

۲۱) با دقت در آیه شریفه ﴿... يَدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ...﴾ نتیجه پوشش توصیه شده، کدام مورد است؟

پاسخ: عفاف زن و محافظت در مقابل افراد بی‌بندوبار (سراسری ۹۸ رشته هنر)

■ چه لذتی دارد ...

چه لذتی دارد وقتی در خیابان و کوچه راه می‌روی و صد قافله دل‌آلوده همراه تو نیست.
چه لذتی دارد وقتی در نابودی تعهد و عشق بین همسران سهیم نباشی و گرمای خانه‌ها را سرد نکنی.
چه لذتی دارد وقتی از سر پاکی و غیرت و مردانگی، بانوان و دختران سرزمینت را ناموس خود بدانی و سرمایه‌ی پاکی و نجابتشان را قربانی هوس‌های خود نکنی.
چه لذتی دارد که مردانگی را، نه فقط در پرورش اندام و قوت بازو، بلکه در توان خویشتن‌داری در مقابل وسوسه‌های شیطنی معنا کنی.
چه لذتی دارد که بدانی دنیا راهی است به سوی خدا و در این راه نباید با نگاهت، با حرفت و با نوع پوششت، سنگ راهی باشی و دلی را از حرکت در این مسیر بازداری.
چه لذتی دارد که فقط زندگی کوتاه دنیا را نبینی و نگاهی هم به زندگی بی‌پایان آخرت داشته باشی.
چه لذتی دارد وقتی در آلوده شدن چشم و قلب دیگران نقش نداشته باشی و بخشی از گناهان آنان را پای نامه اعمال خود ننویسی.
چه لذتی دارد وقتی هدف خلقت خویش را فراموش نکنی و عمر گران‌بهای خود را پای میز آرایش و دوختن و پوشیدن و نمایش دادن و به چشم‌ها نشستن، به پایان نرسانی.
چه لذتی دارد وقتی رضایت خدا را به رضایت انسان‌های هوس‌ران ترجیح می‌دهی.
چه لذتی دارد وقتی طعمه‌ی قلاب شیطان برای دام انداختن دیگران نیستی.
چه لذتی دارد عقیف بودن!

حسین عیسی پناه
منطقه سارنگ در فول

فیلم (۲)

با دیدن این فیلم کوتاه، با یکی از آثار ترک حجاب آشنا شوید.

اندیشه و تحقیق

- ۱- برای حضور سالم در جامعه، چه پیشنهادهایی برای مردان و زنان دارید؟
- ۲- با اینکه پوشش بدن و حتی موی سر در دین حضرت مسیح علیه السلام یک امر پسندیده است، برخی جوامع مسیحی نسبت به این موضوع بی‌توجه‌اند. به نظر شما، علت آن چیست؟

پاسخ سوال ۱ اندیشه و تحقیق: ۱- کنترل نگاه ۲- ایمان به خدا در زندگی ۳- آگاهی از فواید عفاف و حجاب ۴- ازدواج ۵- تحکیم روابط محبت آمیز با والدین.

پاسخ سوال ۲ اندیشه و تحقیق: ۱- دور شدن از تعالیم مسیحیت ۲- تحریف دین ۳- برگشت به سنت‌های مشرکانه قبل از مسیحیت ۴- عدم توجه به فواید عفاف و حجاب